

Trumpův impeachment: riskantní tah, který se může snadno vymstít

- CZ24 News | 25. září 2019

Donald Trump čelí výzvám oponentů k jeho impeachmentu prakticky od momentu, kdy složil prezidentskou přísahu. Volání po jeho odvolání z funkce doposud až na malou skupinu nejradikálnějších progresivistů neměla mezi Demokraty ve Sněmovně reprezentantů podporu a předsedkyně Sněmovny Nancy Pelosi, vědoma si faktu, že pokus o impeachment se snadno může obrátit proti jeho iniciátorům, pokud nebude úspěšný a dostatečně přesvědčivě podložený, setrvala odmítala tuto možnost připustit. S novou kauzou kolem Trumpovy osoby by se však tato situace mohla změnit a potenciální spuštění procesu, na jehož konci by v krajním případě potenciálně mohlo být Trumpovo sesazení, by nemuselo tentokrát být zcela ze hry.

V úterý vystoupila Nancy Pelosi s [prohlášením](#), v němž obvinila Trumpa ze “zrady prezidentské přísahy”, “zrady národní bezpečnosti” a “zrady integrity amerických voleb”, aby následně oznámila oficiální zahájení vyšetřování Trumpových aktivit šesti sněmovními výbory.

Nancy Pelosi

Co provedl Trump?

Čím přesně se Trump měl provinít nyní, že to Demokratické špičky v Kongresu přinutilo obrátit a možností impeachmentu se vážně zabývat?

Dosud neznámý whistleblower obvinil Trumpa z toho, že pod hrozbou pozastavení finanční pomoci Ukrajině pro vojenské účely nutil ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského k tomu, aby zařídil vyšetřování Joe Bidena a jeho syna Huntera, který se měl před několika lety dopustit

korupčního jednání, toho času coby člen představenstva ukrajinské společnosti Burisma Holdings. Hunter Biden již jednou vyšetřován byl, vyšetřování bylo zastaveno a v roce 2018 částečně znovu obnoveno.

Není těžké si představit, že by se Trump podobného jednání skutečně dopustil. Ale pro impeachment je zapotřebí mnohem více, než podezření podpořené pouze prezidentovým pofidérním charakterem. V Trumpův neprospěch hraje fakt, že k pozdržení Kongresem schválené pomoci Ukrajině reálně došlo a stál za ním (jak sám přiznal) opravdu sám Trump, odmítl však pochopitelně, že by tak učinil z důvodu nátlaku na ukrajinského prezidenta. Příliš nápomocným nebyl Trumpovi ani jeho osobní obhájce Rudy Giuliani, který nejprve [v rozhovoru na CNN](#) odmítl, že by žádal, aby Ukrajina vyšetřovala Joe Bidena, aby o pár sekund později na dotaz, zda žádal, aby se Ukrajina “podívala” do záležitostí kolem Bidena, odvětil: “Samozřejmě, že ano!” O pár dní později pak Giuliani na [Fox News prohlásil](#), že si “není 100% jistý” že Trump “Ukrajině nevyhrožoval”. Toto už jsou závažnější indicie, které minimálně zasluhují prošetření.

Účel impeachmentu

Pokud by vyšetřování přineslo dostatek podkladů a důkazů, Sněmovna by mohla přikročit k formální obžalobě prezidenta, k níž je zapotřebí schválení tzv. articles of impeachment, tedy obsahu obžaloby, v němž jsou vyčtena tvrzená provinění, a to nadpoloviční většinou přítomných kongresmanů. V případě úspěchu impeachment prošel a prezident je následně “souzen” Senátem, který rozhodne, zda bude zbaven funkce (zapotřebí jsou alespoň 2/3 přítomných senátorů).

Podle Ústavy Spojených států je možné prezidenta impeachmentem sesadit jen v případě vlastizrady, úplatkářství nebo jiných “těžších zločinů a přestupků” (*High Crimes and Misdemeanors*), blíže nespecifikovaných, nejde tedy o termín, který by měl exaktní legální definici, na níž by bylo možno odkázat, ale spíše o obecný pojem, pod nějž lze zařadit různé skutky. Sami Otcové zakladatelé nahlíželi na tyto skutky, jakožto důvody pro impeachment různě: Alexander Hamilton hovoří o [“porušení či zneužití určitédůvěry veřejnosti”](#), jenž “páchají škodu na samotné společnosti”, James Madison pak popisoval impeachment jako institut, který slouží za situace, kdy nestačí, že prezident může být (byť i pravděpodobně) zbaven úřadu v následujících volbách, ale je nutné konat okamžitě ([může pozbýt schopnost vykonávat úřad, může zradit ve prospěch cizích mocností, apod.](#)). Madison zároveň významně [varoval před zneužíváním impeachmentu](#)-impeachment je výjimečný institut, k němuž má být přístupováno jen z taxativně vymezených závažných důvodů. Jde o kvazisoudní proceduru která přes svou politickou povahu (prezident je “souzen” i svými politickými protivníky v Kongresu) v žádném případě nesmí sloužit jako prostředek k prosazování stranických zájmů. Přesto dnes americká progresivní levice volá po Trumpově impeachmentu takřka při každé příležitosti, kdy Trump spáchá něco, co lze klasifikovat jako odsouzeníhodné (což je takřka každý týden). Ne vše, co je odsouzeníhodné morálně a společensky, a možná i politicky, je však odsouzeníhodné právně a být považované za natolik závažné, že jde skutečně o významnou “zradu” veřejné důvěry. Madison i ostatní Otcové zakladatelé spoléhali na to, že prezidentovi “žalobci” a “soudci” z řad členů Kongresu budou natolik disciplinováni a charakterově pevní, že se nebudou na ústavně dané důvody impeachmentu snažit naroubovat cokoli v zájmu vlastního prospěchu. Proto je třeba nenechat se unést při každé příležitosti negativními emocemi k Trumpově osobě, a impeachmentu se dožadovat jen tehdy, kdy skutečně veškeré informace svědčí o tom, že je na místě.

Trumpova (ne)vina a budoucnost

To nás přivádí k zásadní otázce: spáchal Trump opravdu něco, co zasluhuje vystavení impeachmentu?

Klíčovým faktorem je zde to, zda Trump jednal v duchu *quid pro quo*, “něco za něco”. Samotný požadavek vyšetřování Bidenových, kteří se mohli skutečně dopustit kriminálního jednání, nepostačuje. Pokud ovšem chtěl po Ukrajině, aby vyšetřovala Bidenovy, což by sám mohl užít ve své volební kampani, a podmínil tímto pomoc USA Ukrajině, jde o *de facto* vydírání, které lze nepochybně klasifikovat jako “zradu veřejné důvěry” a skutek, který je impeachmentu hoděn. To však momentálně není vůbec jisté. Trump ohlásil, že zveřejní přepis jeho rozhovorů s ukrajinským prezidentem, což je krok, který svědčí o jeho přesvědčení o tom, že v něm nebude možné nalézt dostatek důkazů, které by proti němu v rámci vyšetřování mohly být použity. Co je nyní zapotřebí je vyčkat. Krok Demokratů-zahájení vyšetřování pro účel impeachmentu-se tak jeví jako ukvapený a příliš netrpělivý.

Pokud by vše došlo tak daleko, že impeachment projde Sněmovnou (což je aktuálně velmi daleko), stále je zde Senát, v němž většinu drží Republikáni. K tomu, aby Trumpa sesadila jeho vlastní strana, kterou Trump z velké části již dokázal proměnit ve svůj personální kult, by byly zapotřebí natolik jednoznačné důkazy, že Republikáni nebudou mít prostor k tomu, aby před veřejností obhájili hlasování proti impeachmentu. Pokud takové nebudou, GOP pochopitelně nebude páchat politickou sebevraždu před nadcházejícími prezidentskými volbami.

Je třeba pamatovat, že impeachment není sám o sobě trestem. Prezident disponuje po dobu výkonu mandátu imunitou, impeachment je nástrojem, kterým je prezident zbaven funkce a imunity a následně může být stále trestně stíhán. Jak ale bylo řečeno, jde o nástroj zvláště významný. Demokraté by tak měli doufat, že vyšetřování, které se rozhodli spustit, jim postaví dostatečné základy, na nichž budou moci stavět a přikročit k samotnému impeachmentu. V opačném případě budou nuceni ukročit zpět a nebudou to tak Republikáni, kteří spáchají volební harakiri.

Jaroslav Ženíšek / TRW / Pravy Prostor